

یاسای وهزارهتی ئهوقاف و کاروباری ئیسلامی

بهناوی خوای بهخشندهو میهرهبان

بهناوی گهلهوه

ئهنجومهنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق

ژماره ی بریار: ۳۰

میژوی بریار: ۱۴/۱۱/۱۹۹۲ز

۲۳/گه لاریزان/۲۶۹۲کی

«بریار»

به پیی ی حوکمی برگه ی (۱) له ماده ده ی (۵۶) ی یاسای ژماره (۱) ی سالی ۱۹۹۲ و له سه ر پێش نیازی وهزیری ئهوقاف و کاروباری ئیسلامی و بریار له سه ردانی ئهنجومه نی وهزیران، ئهنجومه نی نیشتمانیی کوردستانی عێراق له دانیشتنی رۆژی ۱۹۹۲/۱۱/۱۵ بریاری ده رکردنی ئه م یاسایه ی دا:

یاسای ژماره (۷) سالی ۱۹۹۲ یاسای وهزارهتی ئهوقاف و کاروباری ئیسلامی

ماده ی یه گه م:

مه به ست له م ووشانه ی خواره وه ماناکانی ته نیشتیانه:

- ۱- هه ریم: هه ریمی کوردستانی عێراق.
- ۲- وهزارهت: وهزارهتی ئهوقاف و کاروباری ئیسلامی ی هه ریم.
- ۳- وهزیر: وهزیری ئهوقاف و کاروباری ئیسلامی.
- ۴- بریکاری وهزارهت: بریکاری وهزارهتی ئهوقاف و کاروباری ئیسلامی.
- ۵- ئهنجومه ن: ئهنجومه نی بالای ئهوقاف و کاروباری ئیسلامی.

ماده ی دووه م:

وهزارهت بۆ به ده ییتانی ئه م ئامانجان ه کار ده کا:

- یه گه م: گه شه پێدانی تیگه بشتن (وعی) ی ئیسلامی و بلا و کردنه وه ی رۆشن بیری ئیسلامی و جوهه ری په یامه شکومه نده که ی.
- دووه م: به ته نگه وه هاتنی شوینه پیروژه ئایینی یه کان و ریکخستنی به رتوه بردنیان و پاراستیان.
- سێ یه م: دا بین کردنی پتوبستی یه کانی باشترین وله بارترین شیوه ی به جی هیتانی

فهریزه تی چه ج.

چوارهم: بایه خدان به کاروباری دام وده زگا نیسلامی وخیرخوازه کان وپهره پیدانیان له رووی نیداری و هونه ری و دارایی وریک وپیتیکی و خزمه تگوزاریه وه . پینجهم: ریکخستنی کاروباری بهرتوه بردنی نهوقاف و سه ره رشتی وچاودیری کردنی.

شه شهم: خستنه وه کاری مال ومولکی نهوقاف به شیوهی جوراوجوری نهوتو که پاراستن وگه شه پیدانیان له چوارچیوهی بنه ما گشتی یه کان نهخشه ی گه شه پیدانی ههریمی مسوگهر بکا ، له سه ره نه و بنچینانه ی له گهل حوکه کانی شه رعه تی نیسلامیدا دژ به یه کترین.

حه وته م: بایه خدان به جی به جی کردنی مه رجه کانی خاوه ن وه قفه کان که نامانجیان به دیه پینانی هاوکاری ی کوومه لایه تی وپیشکه وتنی کوومه لگایه .

هه هشتم: گرنگیدان به نایینی پاکنی نیسلام و سامانه که ی وریزگرتن له زانایانی نایینی نیسلام وپاراستنی پایه و پله ی کوومه لایه تییان و خوشکردنی باری ژانیان ودابین کردنی پیوستیه کانی چالاکی ی نایینی نیشتمانی وکوومه لایه تی بۆیان.

نۆهم: به هیز کردنی په یوه ندیی نایینی له گهل گه لانی جیهانی نیسلامی به تایبه تی وجیهان به گشتی.

دهیم: بیناگردنه وهی مزگه وته وپرانکراوه کان ودروست کردنی نهوقوتابخانه نایینی یانه ی پی یانه وه بهندن.

مادده ی سئیم:

یه که م : وهزیر سه ره وکی بالای وهزاره ته ویه که م بهر پرسپاری جی به جی کردنی سیاسه ته که ی و سه ره رشتی وچاودیری کردنی به جیه پینانی یاسا و په یره و ورتنمایی یه کانتیتی. ههرله ویشه وه نهو بریارو فه رمان ورتنمایی یانه دهرده چن که په یوه ندیان به نه رکه کانی وهزاره ت ودایه ره کانی ودهسه لاته کانیان وگشت کاروباره کانی نهخشه دانان وهونه ری وئیداری و دارایی وریک وپیتیکی یه وه هه یه ، به پی ی حوکه می یاسا و پییره وه ره چا وکراوه کان. ههر وه کو به راه بهر به نه نجومه نی وهزیران بهر پرسپاره به و مانایه ی که نه ندامتیکی هاوبه شیتی.

دووم : وهزیر بۆی هه یه هه ندی له دهسه لاته کانی خو ی به بریکاری وهزاره ت یاهه ره که ی له سه ره وک و بهرتوه به ره کانی دایه ره کانی بسپیژی.

سئیم : وهزیر بۆی هه یه لیژنه ی هه میشه بی یا کاتی له وهزاره تدا پیک به پیتی که نه رکی تایبه تی ی په یوه نداریان به چالاکی هه لسه وکه وتی وهزاره ته وه به پی ی حوکه می یاسا ره چا وکراوه کان وپه یره و ورتنمایی یه کانیان پی ده سپیتردی بۆشی هه یه سوود له هاریکاری کارمندان پی سپور له ناوه وه وده ره وه ی ههریمدا ببینی.

ماددهی چوارهم:

یه کهم: بریکاری و وزارت نهو نهرک ودهسه لاتانه به جتی دینتی که وهزیر له چوارچیتوهی نامانجه گشتی یه کانی و وزارت ودهسه لاته کانی دایره کانیدا پی یانی دهسپیری و یاریددی وهزیر ددها له ری نشانندان و سه ره رشتی کردنی کاروباری هونه ری و نیداری و دارایی و پرتک و پیتکی یان به پی ی نهو ناموزگاری یانه ی له وهزیره وه به پی ی حوکمی یاسا و رینمایی به ره چاو کراوه کان بوی دهستیشان ده کرتین.

دوهم: بریکاری و وزارت بوی هه یه هه ندی له دهسه لاته کانی به به ریتوبه ری گشتی دیوان و به ریتوبه ره کان له پاریزگاکانی هه ریتدا بسپیری و نه وانیش له چوارچیتوهی راسپارده کانیدا سه بارت بهو دایه رانه ی سه رو کایه تی ی دهکن، له بهرام به ریدا به ریسپارده بن.

ماددهی پینجم:

و وزارت له دم دام ودهزگایانه پیتک دی.

۱- نووسینگه ی وهزیر: مووچه خوژتیک به پله ی به ریتوبه به ریتوبه ی ددها و چه ند مووچه خوژتیک به پی ی پتیوست یاریده ی ددهن.

۲- نووسینگه ی بریکاری و وزارت: مووچه خوژتیک به پله ی به ریتوبه به سه رو کایه تی ددها و چه ند مووچه خوژتیک به پی ی پتیوست یاریده ی ددهن.

۳- به ریتوبه ریتی گشتی دیوان: نه م به ریتوبه ریتی یانه ی پیو ده به سترینه وه:

۱- به ریتوبه ریتی که سان و خزمه تگوزاری نیداری.

ب- به ریتوبه ریتی ژمیرباری و چاودیری و پیداجونه وه.

ج- به ریتوبه ریتی مزگه وت ودهزگا و قوتابخانه نایینی یه کان.

د- به ریتوبه ریتی مولک و کاروباری یاسایی.

ه- به ریتوبه ریتی نه خسه دانان و به دو اداچون.

و- به ریتوبه ریتی راه ریه تیی نایینی و کاروباری حه ج.

ز- به ریتوبه ریتی ناوه دانکرده وه و نه اندازیاری.

ح- به ریتوبه ریتی یه کانی نه وقاف و کاروباری نیسلامی له پاریزگاکانی هه ریتدا.

ط- به ریتوبه ریتی لیکولینه وه و کتیبخانه کان.

ماددهی شه شم:

دهسه لاته کانی به ریتوبه ری گشتی ی دیوان به رینمایی یه ک دیاری ده کرتین که و وزارت دده ری ددها.

نه نجومه نی بالای نه وقاف و کاروباری نیسلامی

ماددهی هه وه تم:

یه کهم: نه نجومه نیک له مه لبه ندی و وزارتدا پیتک ددهتیری که پی ی

ددهوتری نه نجومه نی بالای نه وقاف و کاروباری نیسلامی و په یوه ندیی

به وهزیره وه دده بی و به م جوهری لای خواره وه پیتکدی: -

۱ - وزیر سهرۆك

ب- برىكارى و وزارت جىگري سهرۆك

ج- نوڤنهرى و وزارتى شارهوانى و گهشت و گوزار به پله يهك كه له بهر توڊ بهرى گشتى كه متر نه بى. ئەندام

د- نوڤنهرى و وزارتى دارايى ئابورى به پله يهك كه له بهر توڊ بهرى گشتى كه متر نه بى. ئەندام

ه- نوڤنهرى و وزارتى كشت و كالت و ناوڊيرى به پله يهك كه له بهر توڊ بهرى گشتى كه متر نه بى. ئەندام

و- بهر توڊ بهرى گشتى ديوانى و وزارت. ئەندام.

ز- بهر توڊ بهر ههكانى ئهوقاف له پارتىزگاكاني ههريدا. ئەندام.

ح- چوار له گهروه زانايانى ئايىنى كه وهزير بو ماوهى سى سال و دهشكرى نوڤى بكرينه وه هه لىانده برىيرى. ئەندام.

دووهم:

ا- وهزير بوڤى ههيه لهكاتى ئاماده نه بوونيدا برىكارى و وزارت بكا ته سهرۆكى نه نجوومه ن.

ب- ههر ئەندامىك له ئەندامه ئهسلتى يهكانى نه نجوومه ن، ئەندامىكى ئىحتىاطى بو داده نرى كه لهكاتى ئاماده نه بوونيدا له كوڤونونه وهكانى نه نجوومه ن دا جىگه دى دهگرته وه.

ج- نه نجوومه ن بوڤى ههيه لهكاتى پىوستيدا وله سهر داواى وهزير هاوكارى لهكارمه ندان بخوازى.

سى يه م: دهسه لاتهكانى نه نجوومه ن به پهره وىكى تايبه تى دهستيشان دهكرين.

ماددهى ههشتم:

نه نجوومه نىكى زانستى له وزارتدا پىك دهه نرى و په يوه ندى له گه ل برىكارى و وزارتدا ده بى. دهزگا و دهسه لاتهكانىشى به پىره وىكى تايبه تى ديارى دهكرين.

چهند هوكمىكى جوړاو جوړ

ماددهى نوڤه م:

دام و دهزگانى مه لبه ندى و وزارت و نه ركه كانىيان به پره وىكى ديارى دهكرين. نه ركهكانى ئه و بهر توڊ بهر تى يانه شى كه مه لبه ندى و وزارت پىكده هىتن نه ركهكانى بهر توڊ بهر تى يهكانى ئهوقاف و كاروبارى ئىسلامى و لقه كانىيان بهر تىماى يهك ديارى دهكرين كه وهزير دهرى دهكا.

دووهم: وهزير به پى ي رىتماى يهك كه دهرى دهكا بوڤى ههيه بهر توڊ بهر تى و بهش و لقى نوڤى له وزارت و دابه ره كانيدا دامه زىرنى به مه به ستى رىك و پىكى و ديارى كردنى نه ركهكانىيان و ئال و گوژ كردنى ئه و نه ركانه و خسته نه پال يه كترى ههركام له و دامه زراوانه ي رىكخستن يا جىا كردنه و ديان له يه كترى ئال و گوژ پىكردنى په يوه ندى يان يا هه لوه شانده وه يان به پى ي پىوستى

له کرده ودا.

سٔ یم: وه زیر بوی هه به پاره ودک تهرخان وخه لات (مخصصات ومکافات) بدا به غهیری مووچه خووران له نه داسانی نه نجوومن ولیژنه پابه نده کانی وهزارهت وخه لات هاندانیش بدا به کارگه رانی وهزارهت به پیتی ریتماییی بهک که بؤ نه مبهسته ده ری دهکا.

ماده ی دهیم:

گشت نهوباساو وپهیره وو بپیارو ریتماییی یانه ی تایبه تن به نه وقافه وه به کاربیتکراو داده نرین تاکاتی ده رکردنی نهوانه ی جیگه یان ده گرنه وه یاهه لده وه دشینرینه وه به مهرجن له گه ل حوکمه کانی نه م یاسایه دا نا کوک نه بن.
ماده ی یازدهیم: ده بی وه زیرد په یوه نده داره کان حوکمه کانی نه م یاسایه جتی به جتی بکن.

ماده ی دووازهیم:

نه م یاسایه له رۆژی بلاوکردنه وه یوه له رۆژنامه ی ره سمیدا کاری پیده کری.

نمژاد احمد عزیز ناغا

/ و سه رۆکی نه نجوومه نی نیشتمانیی کوردستانی عیراق

«هۆیه کانی ده رکردنی نه م یاسایه»

له بهر سه ره له دانی نه نجوومه نی نیشتمانیی کوردستان که ده رپری راسته قینه ی ئیراده ی سه ره سستی گه لی کوردستانه وله بهر کاریگه ری نه م رووداوه سیاسی یه گرنه گه له ژبانی گه لی کوردستان و سه راپای ناوچه که دا له گشت روویه که وه بؤ هه ولدانی ده رکیشانی رده گ وپیشه ی هه موو نه و کارو کرده وانه ی رژیمی دکتاتۆری بیٔ نه وه ی دادی بدن- وسته به تی بیانچه سپینیی به شیشه یهک که خزمه تی ریتبازه کانی نه م رژیمه زۆردارد بکاو له بهر نه و تهقه لاسه رنه که وتوانه ی بؤ به کارهیتانی نایینی پاکیی ئیسلام وزانا په رتزه کانی داویتی به نیازی دوورخستنه وه یان له گیانی ئیسلام که فه رمان به خزمه تکردنی نیشتمان وخۆبه ختکردن بؤ به رگری لیتکردنی ددها وداوای کارکردن به بنه مای شووراو دادپه روه ری دهکا له مامه له کردنی نیوان خه لکانی یهک کؤمه لگادا به بیٔ جیاوازی به هۆی رده گ و دین وره گه زه وه، هه روه ها بؤ په روه رده کردنی کؤمه لگای کوردستان به جؤریک که له گه ل به ها پیروزه کانی نایینی پاکیی ئیسلامیدا بگونجیٔ بؤ نه وه ی ساوه نه دریی که نایین ودک ریتگیایهک بؤ خزمه تی نامانجیتکی سیاسی نه وتؤ به کاربهیتیریٔ که له جوه هه ره ره سه نه که ی دووری به خاته وه و له بهر پیکهیتانی وهزاره تیک به ناوی وهزاره تی نه وقاف وکاروباری ئیسلامی یه وه له هه رتسدا بؤ یاری ددهان وپه ره پیدانی ده زگا نایینه کان و پاراستنی سامانی نایینی ی گه لی هه ریمی کوردستان، نه م یاسایه ده رکرا.